

Άνθρωποι - Ζώα - Φύση

Από τον Ανθρωποκεντρισμό στον Οικοβιοκεντρισμό

Μια εκδήλωση για τα δικαιώματα της φύσης και της ζωής

Τα δικαιώματα των ζώων, ο ανθρώπινος ψυχισμός και το αόριο στη σχέση ανθρώπου και ζώων

*«Τίποτα εύκολα δεν ήταν δοσμένο
σ' εκείνο το σκοτάδι το επικίνδυνο
που η ζωή επάσχιζε
στο πλοίο των μορφών να κρατηθεί,
ενώ τριγύρω λυσομόναγε η θύελλα των σωματών,
που του ενός ο θάνατος
ζωή για τ' άλλο ήταν».*

*Ιωάννα Μουτσοπούλου, από την ποιητική συλλογή
«Ψυχές της Φύσης»*

Συμμετέχοντας σε μια συζήτηση για τα δικαιώματα των ζώων, θα μπορούσε να δοθεί η εντύπωση ότι οι άνθρωποι νομιμοποιούνται να αποφασίσουν εάν αυτά τα δικαιώματα υπάρχουν ή όχι, λες και τίθεται υπό αμφισβήτηση ότι τα μάτια, η καρδιά, το στομάχι ή οποιοδήποτε άλλο όργανο στον ανθρώπινο οργανισμό έχουν δικαίωμα ύπαρξης μεγαλύτερο, μικρότερο ή όχι.

Σε αυτή την αντίληψη συνηγορούν βασικές διευρύνσεις της επιστημονικής σκέψης όπως:

1. Η μία αφορά την αναγνώριση της σημασίας της συμβιωτικότητας των μορφών ζωής στην εξέλιξη του φαινομένου της ζωής. Ότι δηλαδή το φαινόμενο της ζωής, εξελίχθηκε μέσα από διαδικασίες αυξανόμενης συμβιωτικότητας απλούστερων μορφών ζωής. Από την βασική μονοκύτταρη μονάδα ζωής μέχρι τον άνθρωπο. «Η ιδέα των ειδών προϋποθέτει την συμβίωση». [1] Αυτό έρχεται σε αντίθεση με την χωριστική στάση του ανθρώπου απέναντι σε όλα τα είδη ακόμη και στο δικό του.
2. Η δεύτερη συνειδητοποίηση αφορά την αναγνώριση, από την επιστημονική κοινότητα, μετά «από την Διακήρυξη του Άμστερνταμ το 2001», «ότι η Γή είναι μια αυτορυθμιζόμενη οντότητα», [2]. Αφορά επίσης την αναγνώριση της ύπαρξης εκπληκτικών για την ανθρώπινη νόηση σύνθετων λειτουργιών μέσα στο οικοσύστημα, όπου ολοκληρώνουν συνεχώς συμπληρωματικά όλες τις επιμέρους μορφές ζωής, σε ένα εξελισσόμενο όλο. Οι μορφές ζωής που δεν είναι εξελικτικά συμβιωτικές και συμπληρωματικές, απορρίπτονται από την διαδικασία φυσικής επιλογής. Κάθε διατάραξη της ισορροπίας προκαλεί μη γραμμική αποσταθεροποίηση. Κάτι που προκαλεί τρόμο στους «ψαγμένους» επιστήμονες που αναλογίζονται τις καταστροφικές συνέπειες της ανθρώπινης καταστροφικότητας.

Έτσι, οι άνθρωποι, το μόνο που μπορούν να κάνουν είναι να μην αναγνωρίσουν θεσμικά και νομικά τα δικαιώματα των ζώων, νομιμοποιώντας βάνουσες και εγκληματικές ατομικές και συλλογικές ανθρώπινες πρακτικές, χωρίς την λογοδοσία στα εντεταλμένα από τον ανθρώπινο πολιτισμό δικαστικά όργανα. Βέβαια σήμερα ο νόμος απαγορεύει τον άσκοπο βασανισμό των ζώων, και ας τα θεωρεί ακόμη πράγματα ή ανθρώπινη ιδιοκτησία.

Επίσης η άρνηση του ανθρώπου να αναγνωρίσει δικαιώματα στις άλλες μορφές ζωής πέρα από αυτά που αφορούν αυστηρά την επιβίωσή του, δεν τα αναιρεί! Το θαύμα της ζωής υπερβαίνει τόσο πολύ την ανθρώπινη νόηση ώστε αυτή μόνο να ωφεληθεί έχει από την αποκόμιση μαθημάτων εξελικτικής

24 Ιουνίου 2009, 17.00 - 21.00

Ελληνοαμερικανική Ένωση: Μασσαλίας 22, Αθήνα

Άνθρωποι - Ζώα - Φύση

Από τον Ανθρωποκεντρισμό στον Οικοβιοκεντρισμό

Μια εκδήλωση για τα δικαιώματα της φύσης και της ζωής

συμβιωτικότητας, καινοτομίας, πλουραλισμού κλπ από τις διαδικασίες της ζωής. Με άλλα λόγια, ζούμε μέσα σε μια θάλασσα αμέτρητης ποικιλίας και εξαιρετικά ανεπτυγμένων ικανοτήτων προσανατολισμού, όρασης, ακοής, όσφρησης, διαίσθησης, κοινωνικότητας κλπ εξελισσόμενων έμβιων όντων, διαρκώς ολοκληρωνόμενων σε ένα αυτορυθμιζόμενο όλο, τα οποία υπάρχουν είτε εμείς τους δίνουμε σημασία είτε όχι, είναι θαυμαστής ανάπτυξης και έχουν την δική τους προς το παρόν σχεδόν άγνωστη συμβιωτική πορεία εξέλιξης.

Για ένα συμβιωτικό ψυχισμό ανάμεσα στα ένστικτα, την καθαρή λογική και την αγάπη

-Τι μας συμβαίνει όμως και περνά απαρατήρητη η θαυμαστότητα του φαινομένου της ζωής; Γιατί δεν αντιλαμβανόμαστε την ομορφιά, την ποικιλία την φαντασία των μορφών ζωής που μας περιβάλλουν; Αφού υπάρχουν γιατί δεν γίνονται αντιληπτές;

-Γιατί η προσοχή μας είναι στραμμένη κυρίως στα προβλήματά μας. Συνήθως αυτά είναι συναισθηματικά ή προβλήματα κοινωνικής αναγνώρισης, ή επαγγελματικά και άρα επιβίωσης. Όλα σχετιζόμενα άμεσα με το ένστικτο αυτοσυντήρησης, το ένστικτο της αγέλης και το ένστικτο της αναπαραγωγής, σε τελευταία ανάλυση όλα σχετίζονται με τον απωθημένο και ανομολόγητο φόβο του θανάτου. Αυτό αποτελεί την κληρονομιά της εξελικτικής διαδικασίας της ανθρωπογένεσης.

Ο ανθρώπινος νους, αναπτύχθηκε μέσα σε ένα αρχέγονο ψυχισμό μειονεξίας απέναντι στις άλλες μορφές ζωής, ως ανθρώπινο όπλο απέναντι στην τρομακτική απειλή που αποτελούσε γ' αυτόν το περιβάλλον του, δεδομένου των φυσικών μειονεκτημάτων του απέναντι στα άλλα ζώα. [3] Αυτό σημαίνει ότι αυτή η μη καταγραφή του θαύματος της ζωής και άρα η άρνηση αναγνώριση δικαιωμάτων σε αυτήν, είναι αποτέλεσμα μιας αρχέγονης αντανάκλαστικής φοβικής αντίδρασης της προσοχής σε κάθε τι «ξένο» που βρίσκεται έξω από τον ζωτικό περίγυρο. Αυτό εξηγεί παρατηρήσεις της επιστήμης επάνω στην ανθρώπινη συνείδηση όπως ότι «βλέπουμε ότι θέλουμε να πιστέψουμε. Και στρεφόμαστε μακριά από πράγματα που είναι πολύ ξένα ή πολύ δυσάρεστα» (Candace Pert, Ph.D.) [4]

Ένας άλλος παράγοντας που σχετίζεται άμεσα με τα παραπάνω είναι ότι η αναγνώριση δικαιωμάτων στα όντα, σημαίνει αυτοπεριορισμούς στις τυφλές μηχανικές συνήθειες και πρακτικές ζωής και την ηθική υποχρέωση της αβλάβειας και της προσφοράς υπηρεσίας στη ζωή. Κάτι που μας φέρνει σε τριβή με την ισχυρή τάση του βολέματός μας, με την κούραση, την αίσθηση φθοράς και συνεπώς για άλλη μια φορά με τον φόβο.

Τελικά, ίσως θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος ότι η θεσμική αναγνώριση των δικαιωμάτων των ζώων, θα αποτελέσει ένδειξη ότι ο άνθρωπος έχει κάνει κάποια βήματα αυτογνωσίας και απελευθέρωσης από τα πανάρχαια αυτόματα φοβικά αντανάκλαστικά της συνείδησής του. Ότι έχει αναγνωρίσει την πίεση και τον καθοριστικό ρόλο που έχουν αυτά στην καθημερινή του ζωή και ότι αναπτύσσει ένα επικοινωνιακό συμβιωτικό ψυχισμό ανάμεσα στα ένστικτα, την καθαρή λογική και την αγάπη. Έτσι σχετίζεται η αληθινή αναγνώριση δικαιωμάτων στα ζώα με ένα πραγματικό βήμα για την αυτοπραγμάτωσής του.

24 Ιουνίου 2009, 17.00 - 21.00

Ελληνοαμερικανική Ένωση: Μασσαλίας 22, Αθήνα

Άνθρωποι - Ζώα - Φύση

Από τον Ανθρωποκεντρισμό στον Οικοβιοκεντρισμό

Μια εκδήλωση για τα δικαιώματα της φύσης και της ζωής

Το αύριο στη σχέση του ανθρώπου με τα ζώα

Μια άλλη πλευρά των δικαιωμάτων των ζώων αφορά τα όρια στην σχέση του ανθρώπου με τα ζώα. Εάν τα ζώα ωφελούνται μέσα από την σχέση τους με τον άνθρωπο. Αποτελεί εξέλιξη για τον σκύλο η εκπαίδευσή του ως οδηγού τυφλών ανθρώπων ανάμεσα στα φανάρια και τις στάσεις των λεωφορείων της πόλης; Αποτελεί εξέλιξη για τους σκύλους και τις γάτες το γεγονός ότι η συμβίωσή τους σε ένα σπίτι μέσα σε μια ατμόσφαιρα στοργής και ασφάλειας τα απελευθερώνει συχνά από την παραδοσιακή τους έχθρα; Η θρυλική εξημέρωση της αρκούδας από τον Άγιο Σέργιο έπαυε να αποτελεί μύθο μετά τις εμπειρίες πολλών τολμηρών φυσιοδιφών. Συμμερίζομαι την άποψη είναι ότι για τα ζώα, οι ποιότητες της στοργής, και της ορθής πειθαρχίας, μέσα σε μια προσωπική σχέση με τον άνθρωπο, αποτελούν κατά κάποιο τρόπο παράγοντες ατομικοποίησής τους, κάτι που φαίνεται να αποτελεί ευτυχιστικό στόχο του ψυχισμού πολλών ζώων! Κάτι που το δείχνουν με την πρόκληση για παιχνίδι, με την διάθεσή τους να δείξουν την αφοσίωσή τους ή την επιθυμία τους να είναι πειθαρχικά κλπ. Αυτό το κομμάτι της σχέσης του ανθρώπου με τα ζώα είναι ένα τεράστιο νέο κεφάλαιο τόσο για τον ανθρώπινο πολιτισμό όσο και για τον κόσμο των ζώων λαμβανομένου υπόψιν ότι η επιστήμη της ψυχολογίας των ζώων δεν έχει μεγάλη ιστορία, και ότι η δημιουργική φαντασία και η ανιδιοτελής αγάπη του ανθρώπου έχει μεγάλο δρόμο μπροστά της. Ένας ασφαλής οδηγός γ' αυτό τον νέο συμβιωτικό ορίζοντα μεταξύ ανθρώπων και ζώων, είναι η ανταπόκριση του ανθρώπου στις ανάγκες του ψυχισμού των ζώων όπως αυτές εκφράζονται ζωντανά και σε πραγματικό χρόνο μέσα από την σχέση τους. Χωρίς καμία βία από μεριάς του ανθρώπου, χωρίς καμία επιβολή κάποιας ανθρώπινης θεωρίας στη σχέση αυτή. Τα δικαιώματα της ανθρώπινης ψυχής και των ζώων διακινδυνεύονται από την προβολή του ανθρώπινου ψυχισμού στα ζώα! Τελικά αυτό είναι ένα θέμα που αφορά την διερεύνηση ενός νέου ρόλου του ανθρώπου μέσα στην πλανητική ζωή και την εξερεύνηση εκείνων των αχαρτογράφητων ακόμη φυσικών και ψυχολογικών νόμων που αφορούν την εξέλιξη και το νόημα της σχέσης των ομαδικών μορφών ζωής, μέσα σε αυτήν.

Αλέξανδρος Μπέλεσης, Μέλος της ΜΚΟ ΣΟΛΩΝ

[1]. Lynn Margulis, Ο συμβιωτικός πλανήτης, εκδόσεις ΚΑΤΟΠΤΡΟ

[2]. James Lovelock, Η εκδίκηση της Γαίας, σελ 26 εκδόσεις Α.Α Λιβάνη

[3]. Γιάννη Ζήση [Ιστορική θεώρηση της σχέσης του ανθρώπου με το περιβάλλον](http://www.solon.org.gr/index.php/politismeco/91---a-/216-2008-07-21-12-29-35.html)
<http://www.solon.org.gr/index.php/politismeco/91---a-/216-2008-07-21-12-29-35.html>

[4]. William Arntz, Betsy Chasse, Mark Vicente. Τι στο Μπίμπ ξέρουμε. Εκδόσεις ΟΡΦΕΑΣ. Σελ 48

24 Ιουνίου 2009, 17.00 - 21.00
Ελληνοαμερικανική Ένωση: Μασσαλίας 22, Αθήνα